

Legen og Askeladden vs. tilsynsmyndigheten og trollet

Årssamling for avdelingsrådgivere og støttekolleger

17. januar 2019

Cato Innerdal, kommuneoverlege i Molde kommune

Det er lunsj og du sjekker posthylla. Der finner du en konvolutt med brevhodet til Fylkesmannen. Inni konvolutten finner du et brev med overskriften: «Oppstart tilsynssak – klager/pasient: Olga Olm».

Kasuistikk 1

Vedlagt brevet er klage skrevet av en pårørende, på vegne av pasienten.

- Hvem er tilsynsmyndigheten?
- Hvem har rett til å klage?

Hva er fylkesmannen?

Fylkesmannen:

- skal føre tilsyn med helse- og omsorgstjenesten og med alt helsepersonell i fylket
- gi råd og veiledning
- er direkte underlagt Statens helsetilsyn

Fylkesmannen behandler også tilsynssaker og rettighetsklager, og skal orientere Statens helsetilsyn om forhold som tilsier administrative reaksjoner.

Hva er Statens helsetilsyn?

Statens helsetilsyn:

- er overordnet tilsynsmyndighet for sosiale tjenester, barneverntjenester, samt helse- og omsorgstjenester
- behandler enkeltsaker hvor administrativ reaksjon er aktuelt
- styrer fylkesmennenes klagesaksbehandling i rettighetssaker
- formidler tilsynserfaringer til samfunnet, departement(er) osv.

Hvem har rett til å klage og på hva?

Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2 første ledd. *Klage mv.*

Pasient eller bruker eller dennes representant som mener at bestemmelsene i kapitlene 2, 3 og 4, samt § 5-1, § 6-2 og § 6-3 er brutt, kan klage til Fylkesmannen. Klagen sendes til den som har truffet enkeltvedtaket eller avgjørelsen.

Hvem har rett til å klage og på hva?

Pasient- og brukerrettighetsloven § 7-4 første ledd.

Anmodning om vurdering av mulig pliktbrudd

Pasienten, brukeren, eller andre som har rett til det, kan be tilsynsmyndigheten om en vurdering dersom vedkommende mener bestemmelser om plikter fastsatt i eller i medhold av helsepersonelloven, spesialisthelsetjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven og tannhelsetjenesteloven er brutt til ulempe for seg eller den hun eller han opptrer på vegne av. Tilsvarende rett gjelder for nærmeste pårørende til avdød pasient eller bruker og for nærmeste pårørende til pasient eller bruker over 18 år uten samtykkekompetanse.

Hva kan utløse tilsynsaktivitet?

- Pasient/pårørende eller pasient- og brukerombud.
- Helsepersonell, arbeidsgiver, apotek, politi/påtalemyndighet eller ved «melding»/«varsling».
- Tilsynsmyndigheten på bakgrunn av opplysninger, eksempelvis fra media, internett osv.

Hvor mange klagesaker?

Fylkesmennene behandlet i 2017:

- 2702 tilsynssaker
- påpekte et eller flere lovbrudd i 1041 saker
- oversendte 313 saker til Statens helsetilsyn

I tillegg ble 752 saker avsluttet uten vurdering.

Kasuistikk 2

Fylkesmannen har i tilsynssaken mot deg bedt om at du innen tre uker gir en redegjørelse.

Fylkesmannen har også bedt om komplett utskrift av pasientens journal.

I brevet skriver Fylkesmannen at din uttalelse vil bli oversendt til klager for eventuelle kommentarer.

- Har du plikt til å gi en uttalelse og eventuelt om hva?

Plikt til å svare tilsynsmyndigheten?

Helsepersonell skal bidra til opplysning av en sak ved å:

- gi tilsynsmyndigheten fysisk adgang til virksomheten
- utlevere «opplysninger» i enhver form når dette kreves
- forklare seg og svare på spørsmål om hendelsesforløpet

Helsepersonell har *ikke* plikt til å:

- gi noe annet enn «faktainformasjon» som er nødvendig for å få opplyst hendelsesforløpet
- vurderinger av egne eller andres handlinger
- uttrykke egne synspunkter om saken eller hendelseforløpet
- gi tilsynsmyndigheten i egen pasientjournal

Kasuistikk 3

Fem måneder etter at du gav din uttalelse til Fylkesmannen får du kopi av et brev til Statens helsetilsyn. I brevet ber Fylkesmannen om «vurdering av administrativ reaksjon».

Etter to måneder får du brev fra Statens helsetilsyn som skriver at de vurderer å gi deg en advarsel. Du får anledning om å uttale deg innen tre uker.

- Hva er en administrativ reaksjon?
- Har du klagerett på avgjørelser tatt av Fylkesmannen eller Statens helsetilsyn?

Hva gjør tilsynsmyndigheten?

Tilsynsmyndighetens vurderinger baserer seg på:

- klagen med eventuelle kommentarer
- informasjon i pasientjournalen eller andre relevante informasjonskilder
- helsepersonellens uttalelse
- uttalelse fra ledelse
- anerkjent og vanlig brukt litteratur/oppslagsverk
- faglige retningslinjer og ev. interne prosedyrer/rutiner

Utfall av behandling hos fylkesmannen

- Ikke avvik fra god praksis.
- Påpekt avvik fra god praksis, men ikke lovbrudd.
- Lovbrudd uten oversendelse til Statens helsetilsyn.
- Lovbrudd med oversendelse til Statens helsetilsyn.

Utfall av behandling hos Statens helsetilsyn:

- Ingen administrativ reaksjon.
- Advarsel.
- Tilbakekall av spesialistgodkjenning.
- Tilbakekall eller begrensning av autorisasjon/lisens eller retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B.
- Suspensjon av autorisasjon/lisens eller retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B.

Statens helsepersonellnemnd

- Klageorgan for vedtak fra Helsedirektoratet om som handler om tildeling av autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning.
- Klageorgan for vedtak om administrative reaksjoner fra Statens helsetilsyn.
- Klageorgan for vedtak av Statens helsetilsyn om ny autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning etter tap.

Hvordan opplever leger klagesaker?

How do doctors experience complaints?

Årssamling for avdelingsrådgivere og støttekolleger

17. januar 2019

Cato Innerdal, kommuneoverlege i Molde kommune

Nyhetsbrev, hjelpeverktøy, brevveksling med sentrale myndigheter, rutiner osv. kan finnes på:

<http://bit.ly/kommuneoverlegen>